

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Datum Raadsvergadering:	Bestuurlijk hoofdthema:	BBVnummer: 131437	Raadsvoorstel: 132111	Portefeuillehouder: Maret Rombout
----------------------------	-------------------------	----------------------	--------------------------	--------------------------------------

Onderwerp

Taken en bevoegdheden gemeenteraad ten aanzien van het openbaar onderwijs

Geadviseerde beslissing:

Bij een beeldvormend raadsvoorstel is geen raadsbesluit nodig.

Onderwerp

Taken en bevoegdheden gemeenteraad ten aanzien van het openbaar onderwijs.

Kennismemen van

Deze informatienota gaat in op de taken en bevoegdheden van de gemeenteraad ten aanzien van het openbaar onderwijs in de gemeente. Voor een goed beeld wordt ook kort ingegaan op de rol van de Inspectie van het Onderwijs en het openbaar onderwijs cq de stichting Openbaar Primair Onderwijs Albrandswaard (OPO).

Voor deze nota is gebruik gemaakt van de artikelen 46 en 48 van de Wet op het Primair Onderwijs, de uitgave Openbaar onderwijs en de gemeente van VOS/ABB en de VNG van mei 2012, de brief van staatssecretaris Dekker aan VOS/ABB van 18 juni 2013 inzake positie en idealen van het openbaar onderwijs en de brief van de staatssecretaris aan de voorzitter van de Tweede Kamer van 29 mei 2013 met als titel Beleidsvisie leerlingendaling in primair en voortgezet onderwijs. Deze documenten vindt u als bijlagen bij deze informatienota.

Inleiding

De afgelopen maanden hebben wij u uitgebreid geïnformeerd over de ontwikkelingen in het openbaar onderwijs in onze gemeente. Wij verwijzen u naar de memo's van 5 maart 2013 (kenmerk 126054), 23 april 2013 (kenmerk 127827) en 9 juli 2013 (kenmerk 131325). In deze memo's gingen wij in op de taken en bevoegdheden van de gemeenteraad, het fusieproces en (in de memo van 9 juli 2013) de beoogde processtappen na de afwijzing van de subsidieaanvraag door de staatssecretaris. In de carrousel van 3 juni 2013 heeft u aangegeven een bredere discussie te willen voeren over de door de raad gewenste richting van het openbaar onderwijs in relatie tot de bevoegdheden die de raad ten aanzien van het openbaar onderwijs en OPO heeft. Deze informatienota kan als basis voor deze discussie dienen en gaat in op de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de gemeenteraad ten aanzien van het openbaar onderwijs. Daarbij geven we ook kort de rol aan die de Inspectie van Onderwijs en de zelfstandige stichting OPO spelen.

Kernboodschap

De drie belangrijkste spelers (uiteraard buiten de kinderen en de ouders/verzorgers) in het onderwijsveld zijn de scholen/schoolbesturen, de Inspectie van het Onderwijs en de overheid.

Scholen/stichting OPO

Scholen en in Albrandswaard het verzelfstandigde schoolbestuur OPO zijn primair verantwoordelijk voor de toegankelijkheid en de kwaliteit van het onderwijs. OPO heeft sinds 2004 als taak voor de gemeente het openbaar onderwijs in stand te houden en informeert en legt verantwoording af aan de gemeenteraad en de Inspectie van het Onderwijs middels jaarplannen, begrotingen en jaarverslagen. Ook meldt zij de gemeente tussentijdse ontwikkelingen en activiteiten die betrekking hebben op het waarborgen van het karakter van het openbaar onderwijs en het in standhouden van voldoende openbaar onderwijs in de gemeente.

De sinds 2010 van kracht geworden Wet goed onderwijs, goed bestuur bepaalt een basiskwaliteit van scholen als voorwaarde voor de rijksbekostiging én de functiescheiding tussen intern toezicht en het bestuur. Dit laatste zal dit jaar nog in de statuten van OPO opgenomen worden.

Inspectie van het Onderwijs

De Wet op het onderwijstoezicht (WOT) regelt de manier waarop in Nederland toezicht wordt gehouden op de kwaliteit van het onderwijs. Zoals aangegeven zijn scholen in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. De inspectie van het Onderwijs bewaakt die kwaliteit op individuele scholen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Ze houdt ook toezicht op de kwaliteit van opleidingen in het beroepsonderwijs, de volwasseneneducatie en het stelsel van het hoger onderwijs.

Het toezicht van de Inspectie is risicogericht. Dat wil zeggen: scholen met risico's, zoals minder goede leerresultaten, krijgen meer toezicht. Verder kunnen ouders, leerlingen en gemeenten signalen doorgeven aan de inspectie.

De Inspectie rapporteert verder over onderwerpen die school-overstijgend zijn zoals taal en onderwijstijd en bewaakt de rechtmatigheid van verkrijgingen en besteding van de rijksbijdragen. Schoolbesturen dienen hun jaarverslagen naar de inspectie te sturen.

Gemeenteraad

Het rijk bekostigt het onderwijs rechtstreeks voor de personeelskosten, lesprogramma's etc. en het binnenonderhoud van de scholen. Gemeenten ontvangen van het rijk budget voor het buitenonderhoud van de scholen en maken daarover afspraken met elkaar.

Gemeenten kunnen met scholen ook afspraken maken over specifieke inhoudelijke activiteiten op de scholen. Hiervoor kan budget beschikbaar gesteld worden. Voorbeelden in Albrandswaard hiervan zijn het Take Care programma dat op fifty-fifty financieringsbasis op alle basisscholen uitgevoerd wordt en het activiteitenprogramma brede school. Samen met de drie onderwijsdenominaties en andere partners stellen wij momenteel een visie en doelstellingen voor de Lokaal Educatieve Agenda op. Voor LEA activiteiten heeft de gemeente ook budget op de begroting.

De gemeenteraad heeft ten aanzien van het openbaar onderwijs een toezichthoudende rol.

Wij geven u de belangrijkste taken en bevoegdheden van de gemeenteraad, gebaseerd op artikel 46 en 48 van de Wet op het primair onderwijs (Wpo).

De basis voor deze taken ligt in artikel 23, lid 4 van de grondwet waarin wordt bepaald dat een gemeentebestuur dient te zorgen voor voldoende openbaar onderwijs in de gemeente. Ook in geval van verzelfstandiging van het openbaar onderwijs is deze zorgplicht onverminderd van kracht.

De gemeente oefent toezicht uit het op het schoolbestuur en is belast met de volgende zaken:

- toe te zien op het karakter van het openbaar onderwijs (artikel 46 Wpo):
 - o het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden van de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden;
 - o openbare scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienst of levensbeschouwing;
 - o openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst of levensbeschouwing.
- de goedkeuring van de begroting, de begrotingswijziging, de jaarrekening en het jaarverslag van de stichting;
- de benoeming en het ontslag van de leden van het stichtingsbestuur;
- de goedkeuring van een statutenwijziging;
- de ontbinding van de stichting indien er sprake is van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of functioneren in strijd met de wet;
- het besluiten tot opheffing van de openbare school, waaronder ook de opheffing van een openbare nevenvestiging.

De gemeenteraad bewaakt de financiële positie van het openbaar schoolbestuur. Hij kan ingrijpen indien de financiële situatie zodanig verslechterd dat het voortbestaan in het geding is en dit veroorzaakt wordt door ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of bij functioneren in strijd met de wet. De raad is dan bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de scholen en zo nodig de stichting te ontbinden. Ook kan de gemeenteraad een school voor openbaar onderwijs sluiten als daar gegronde redenen voor zijn.

De bevoegdheid van de gemeenteraad ten aanzien van de begroting is beperkt, goedkeuring kan alleen onthouden worden wanneer de begroting in strijd is met de wet of in strijd is met het algemeen belang.

De statuten van de stichting kunnen slechts worden gewijzigd na instemming van de gemeenteraad. Uiteraard is en blijft de gemeenteraad in het vervolg verantwoordelijk voor voldoende openbaar onderwijs in de gemeente. Daarbij is het niet de bedoeling dat de gemeenteraad bepaalt hoe de scholen bestuurd moeten worden. Ook is deze taak niet gericht op de kwaliteit van het onderwijs, dat is zoals hiervoor aangegeven de taak van de Inspectie van Onderwijs.

Consequenties en vervolg

Sinds 2004 is er sprake van een verzelfstandigd bestuur openbaar onderwijs. De huidige wijze van besturen en de financiële positie van OPO geven geen reden tot twijfel of ingrijpen en deze zelfstandige status op te willen geven.

Afgewacht dient te worden hoe het nieuwe bestuur, waarvan de wervingsprocedure net gestart is, er straks uit zal zien, welke competenties zij zal hebben en hoe slagvaardig dit bestuur zal optreden. Afhankelijk daarvan kan een discussiepunt voor OPO zijn of en in welke mate een bezoldigd bestuurder noodzakelijk is en ook gefinancierd kan worden binnen de huidige begroting van OPO. Wij informeren u hier in de loop van dit jaar verder over.

Ten slotte geven wij u ter informatie mee dat de komende tijd het passend onderwijs ingevoerd zal worden op de scholen waarmee schoolbesturen er een zorgplicht bij krijgen. Om dit goed te verwezenlijken en te zorgen dat kinderen een doorgaand ontwikkelingsproces kunnen doormaken dient samengewerkt te worden in een samenwerkingsverband, in onze regio is dit het RiBa. Gesteld kan worden dat dit een taakverzwaring zal zijn voor de schoolbesturen w.o. OPO.

Bijlagen

- 126058: Artikel 48 WPO
- 131556: brochure openbaar onderwijs en de gemeente
- 131808: Artikel 46 WPO
- 131811: Brief staatssecretaris Positie en idealen in het openbaar onderwijs
- 131814: Brief staatssecretaris aan de Tweede kamer Beleidsvisie leerlingendaling in primair en openbaar onderwijs

Poortugaal, 16 juli 2013

Het college van de gemeente Albrandswaard,

de secretaris,

de burgemeester,



Hans Cats



drs. Hans-Christoph Wagner